

DE RODELLAR A OTÍN
Semontano de Balbastro
Un passeig pel Mascún Inferior

Distància	14,1 km
Desnivell acumulat	675 m
Nivell de dificultat	fàcil
Data	6 de setembre de 2017
Cartografia	Editorial Alpina. Sierra y cañones de Guara (1:40000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/guara-mascun-inferior-21696786

Les capricioses formes amb que l'erosió ha modelat el calcari, per una banda, i les raconades de la gorja del riu per l'altra, fan d'aquest itinerari un dels imprescindibles de la serra de Guara.

El tram entre Rodellar i la surgència del Mascún és una zona d'escalada reputada internacionalment. Hi concorren tal quantitat d'escaladors que pot resultar fins i tot carregós. A la resta de l'itinerari també hi sovintegen els senderistes, però ja d'una forma més mesurada i tranquil·la.

S'acostuma a allargar fins al Saltador de las Lañas, o també a Losa Mora. Hem preferit deixar aquestes opcions per a una altra ocasió i allargar-ho retornant a Rodellar pel camí del riu.

Si els temps acompanya podrem gaudir de bons banyets als diversos grogs que trobarem.

Accés

Sortida 77 de la A-22 en direcció a Abiego per la A-1229. Després Biergue per la A-1227. Finalment Rodellar per la HU-341. Hi ha un gran aparcament a l'entrada del poble.

Rodellar (735m)

Partim del barri de la Iglesia i anem a buscar el de la Honguera, al nord del poble, on prenem l'antic camí carreter *d'as Graderas*. Abans de començar a baixar ja tenim una magnífica panoràmica dels ponts natural *d'os Ventanajes*, del *Tozal deras Gleras*, del riu Mascún i de l'ermita de la Virgen del Castillo. En llargues llaçades davалlem en direcció al riu.

Camí a la Virgen del Castillo (745m)

Bifurcació indicada. Deixem el camí que continua, entre d'altres, cap a Otín i prenem el de la dreta. Creuem el barranc de Fornacal, deixem a mà dreta camí de Cheto, baixem a creuar el barranc de la Virgen i ens enfilem per l'altre marge fins a l'ermita. Camí ben fressat, pendent entre suau i moderat.

Ermita de la Virgen del Castillo (854m)

Encimbellada dalt de la *Peña de la Virgen*, un penyal amb una imponent cinglera que s'esbalça per ponent sobre la gorja del Mascún. Excel·lent mirador de la contrada on hi podem albirar bona part de l'itinerari.

La de la Virgen del Castillo és d'origen romànic, datada al segle XII, com a ermita d'un castell del que en resten vestigis de les muralles i el portal d'accés. Fou ampliada el segle XVII afegint-hi un cos a la part de davant.

Retornem a la bifurcació amb el camí *d'as Graderas* i baixem fins al riu on trobem una bifurcació que seguim a mà dreta.

Per unes passeres creuem al marge dret hidrogràfic. Des d'aquest punt tenim una magnífica vista dels finestrals *d'os Ventanajes* que ja em pogut admirar, amb una perspectiva aèria, des de l'ermita.

Poc més amunt el riu fa una colzada i un bonic gorg, al punt on desguassa el barranc de la Virgen. Poc més enllà tornem a creuar el riu per accedir a la surgència.

Font del Mascún (700m)

Important surgència càrstica d'origen desconegut que aporta la major part del cabal en aquest tram inferior del riu. Poc més enllà una altra colzada ens fa creuar-lo de nou a gual.

A mà esquerra surt el camí de la *Garganta Baja*, senyalitzat cap a Nasarre i el dolmen *Losa Mora*. Mal anomenada barranc d'Andrebot. Continuem recte amb per la llera seguint les indicacions a Otín. Des d'aquest punt tenim una visió del finestral natural que recorda la figura d'un dofí. Al marge esquerre s'alça el cingle de la Virgen coronat per l'ermita que hem visitat. Un corriol poc visible mena al peu de la via ferrada de l'Esperó de la Virgen.

Per camí ben fressat continuem planerament propers a la llera creuant d'un marge a l'altre. Aquesta zona es coneix com a Real de Mascún i comencem a albirar les capricioses formes amb que l'erosió ha modelat la roca calcària: agulles, torres, castells...

Costera d'Otín (710m)

S'anomena així el tram costerut del camí de bast entre Rodellar i Otín. Abandonem la llera per emprendre'l a mà esquerra i guanyem alçària ràpidament entre llaçades. Pendent entre moderat i fort.

Podem albirar de ben a prop torres com la de Santiago, la fina agulla *Cuca Bellosta* i castells com el *Puntal d'a Costera*, mal coneguda com *la Ciudadela*, i *Os Cagatés* a l'altre vessant del torrent.

Quan el camí s'aplana ens anem separant de la gorja del Mascún, que hem deixat molt al fons entre un estol de formes capricioses, per seguir per sobre la canal de Sarratiás o barranc del Caxigar.

Caxigar d'Otin (1065m)

Resten dempeus alguns exemplars monumentals de *caxicos* (roure de fulla petita o valencià). Passem pel costat d'un parell de bons exemplars.

Baixem a creuar el barranc de Losa Mora (o Vallón de la Lupera) i sortim a les envistes del tossal on s'assenten les ruïnes del Barrio de la Iglesia del despoblament d'Otín.

Otín. Barrio de la Iglesia (1073m)

Restes d'antigues pagesies com Casa Bellosta i de l'església. Bona part han perdut la coberta però conserven els murs. Desfem el camí fins a la bifurcació *d'as Graderas*.

Camí a Rodellar pel riu (700m)

Pujant pel camí *d'as Graderas*, que hem fet a l'anada, retronaríem en poca estona a Rodellar. Per comptes d'això anem a la dreta, creuem de nou el riu i seguim bona estona pel marge dret.

El problema d'aquest tram pel riu és que no està senyalitzat i hi concorren molts camins, sovint per accedir a zones d'escalada. Però també —per poc que ens hi fixem en trobarem prou indicis— perquè antigament aquesta era una zona d'horta. Ens cal doncs estar atents per estalviar-nos alguna marrada. Val la pena allargar la excursió per visitar els gorgs i raconades que hi trobem.

Camí a Rodellar per la Honguera (710m)

Quan retornem al marge esquerre, surt per aquesta mà un altre camí que també puja a Rodellar pel barri de la Honguera.

Poc més endavant el riu serpenteja en un parell de colzades. Això fa que ens calgui travessar-lo quatre voltes més, la darrera a la zona de la Palomera, poc abans del caos de blocs sobre la llera conegut com *Bozos de Palomera*.

Camí de Palomera (710m)

De nou al marge esquerre prenem un costerut corriol, guiats per algunes fites, fins a una faixa transversal. Si la seguim a mà dreta anirem a parar a l'abric de Palomera, on hi ha pintures rupestres. Continuem de recte pujant per una canal i sortim al fil del cingle. Un rètol identifica erròniament el lloc com a *Gradón de Palomera*. Del riu fins aquí fort pendent en terreny descompost.

Retornem al Barrio de la Iglesia de Rodellar passant pel costat del refugi Kalandraca.